

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CJMZD17C0T04

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Didaktický test obsahuje **32 úloh**.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku se neodčítají žádné body.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** píšící propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D
 4

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvěte pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

A B C D
 4

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědi a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **pište čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje i nesprávná či chybějící dílčí odpověď, počet chyb se promítá do celkového hodnocení úlohy.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

1 bod

1 **Ve kterém z následujících souvětí je nutné alespoň za jednu číslovku doplnit tečku, aby souvětí bylo zapsáno pravopisně správně?**

- A) Přečtete si vyznačené věty 4 odstavce a vypíšete z nich 5 klíčových slov.
- B) Prostudujete si doma kapitolu 4 na straně 55 a pečlivě si udělejte výpisky.
- C) Článek 4 odstavec 5 obsahuje všechny informace, které potřebujete k analýze.
- D) Apartmán číslo 44 je dostatečně prostorný, ubytovat se v něm může až 5 osob.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–7

(1) „Studený nohy schovám doma pod peřinou a ráno kafe dám si hustý jako těr, přežiju tuhle neděli tak jako každou jinou, na koho slovo padne, ten je solitér“ – to jsou slova refrénu jedné písně od Radůzy.

(2) Poznáváte se ve známých verších oblíbené české písničkářky? Je nedělní odpoledne a vám je tak trochu mizerně? Svět okolo sebe téměř nevnímáte a přejete si jedině – aby ten den už skončil? Pokud ano, patříte zřejmě k jedincům prožívajícím nedělní splín, tedy pravidelný pokles nálady bez zjevných příčin.

Podle průzkumů má s nedělním splínem zkušenost nejméně 50 procent dospělých obyvatel vyspělého světa. Proč lidé pociťují zklíčenost zrovna v neděli, dosud zcela přesně nevíme, svou roli hraje mnoho faktorů. Někteří odborníci se domnívají, že důvod nedělního splínu tkví v blížícím se pondělku. „Neděle nebývá vnímána jako završení víkendového volna, ale spíše jako předzvěst něčeho, na co se zpravidla většina z nás netěší,“ vysvětlují francouzští vědci Ferreri a Bouchaud. Jak ale oba francouzi zdůrazňují, nedělní splín by bylo mylné zužovat jen na úzkost z pracovních povinností. Trpí jím totiž i podstatná část těch, které jejich zaměstnání vyloženě baví. Nepříjemné pocity v nich vzbuzuje strach z množství úkolů, které budou muset v nadcházejících dnech splnit.

(3) Křesťanský Západ měl neděli vyhrazenou pro náboženské rituály. To se ovšem v druhé polovině minulého století radikálně změnilo. „Z neděle jsme vyprovodili Boha a nenahradili ho ničím smysluplným. Neděle pro nás představuje takový odpadkový koš, do kterého naházíme, co jsme nestihli udělat v pracovním týdnu,“ říká teolog Tomáš Halík. **S volným dnem jak tedy naložit, odpovídá na otázku:** „Lidé by se měli snažit prožít něco krásného, svátečního, na co ve všedním dni není čas.“

(Respekt 8/2017, upraveno)

1 bod

2 **Která z následujících možností nejlépe vystihuje dominantní komunikační funkci poslední přímé řeči výchozího textu?**

- A) závazek
- B) nabídka
- C) varování
- D) doporučení

1 bod

3 **Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nejvýrazněji uplatňuje obraznost?**

- A) někteří odborníci se domnívají
- B) z neděle jsme vyprovodili Boha
- C) co jsme nestihli udělat v pracovním týdnu
- D) to jsou slova refrénu jedné písně od Radůzy

max. 2 body

4 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s informacemi obsaženými ve výchozím textu (A), či nikoli (N):

	A	N
4.1 Na problematiku nedělního splínu jako první upozornili dva vědci z Francie.	☐	☐
4.2 Nedělní splín postihuje i ty jedince, jimž jejich zaměstnání působí potěšení.	☐	☐
4.3 Podle průzkumů minimálně 50 procent všech lidí na světě zažilo jednou za život nedělní splín.	☐	☐
4.4 Ke změnám západní křesťanské společnosti došlo podle autora výchozího textu v druhé polovině 19. století.	☐	☐

max. 4 body

5 Najděte v druhé části výchozího textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu. Příjmení vědců jsou zapsána správně.

1 bod

6 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytují dvě podstatná jména užitá ve stejném pádu?

(Posuzované úseky jsou ve výchozím textu podtrženy.)

- A) tedy pravidelný pokles nálady
- B) jako završení víkendového volna
- C) nepříjemné pocity v nich vzbuzuje strach
- D) měl neděli vyhrazenou pro náboženské rituály

1 bod

7 Která z následujících možností nejlépe upravuje slovosled v úseku vyznačeném ve výchozím textu tučně?

- A) Na otázku tedy odpovídá, jak s volným dnem naložit:
- B) Na otázku, jak tedy s volným dnem naložit, odpovídá:
- C) Odpovídá na otázku tedy, jak s volným dnem naložit:
- D) Odpovídá, jak s volným dnem naložit, tedy na otázku:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

Aby čas na moři za plavby krátilo si,
tu mužstvo posádky si chytá v dlouhých dnech
své **němé průvodce** na cestách, albatrosy,
spějící za lodí po hořkých propastech.

Ti **vládci blankytu**, jen postaveni na zem,
hned neohrabaní a plni ostychu,
svá křídla veliká jak vesla spustí rázem
a zplihlá po bocích je vlekou potichu.

Jak nemotorný je ten **poutník okřídlený!**
On, prve krásný tak, jak směšný, chudák, je!
Ten zobák dráždí mu svou lulkou z mořské pěny,
ten po něm, bezmocném, zas chodí kulhaje.

A Básník také je jak tento **kníže výší**,
jenž létá bouřemi a z šípů má jen smích;
když stojí na zemi, kde posměch v tvář mu čiší,
při chůzi vadí mu pár křídel olbřímích.

(báseň od Ch. Baudelaira)

1 bod

8 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzovaná pojmenování jsou ve výchozím textu zvýrazněna.)

- A) Pojmenování *kníže výší* označuje ve výchozím textu básníka.
- B) Pojmenování *vládci blankytu* označuje ve výchozím textu námořníky.
- C) Pojmenování *poutník okřídlený* označuje ve výchozím textu albatrosa.
- D) Pojmenování *němé průvodce* označuje ve výchozím textu posádku lodi.

1 bod

9 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje archaický tvar slova?

- A) čas na moři za plavby krátilo si
- B) zplihlá po bocích je vlekou potichu
- C) svá křídla veliká jak vesla spustí rázem
- D) jenž létá bouřemi a z šípů má jen smích

1 bod

10 Který z následujících rýmů se vyskytuje ve výchozím textu?

- A) střídavý
- B) sdružený
- C) obkročný
- D) přerývaný

max. 2 body

11 Autorem výchozího textu je Charles Baudelaire. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), či nikoli (N):

	A	N
11.1 Charles Baudelaire bývá zařazován mezi prokleté básníky.	☐	☐
11.2 Charles Baudelaire tvořil ve stejné době jako François Villon.	☐	☐
11.3 Charles Baudelaire uvedl do literatury typ zbytečného člověka.	☐	☐
11.4 Charles Baudelaire bývá považován za zakladatele naturalismu.	☐	☐

max. 3 body

12

12.1 Vypište z výchozího textu synonymum slova *nesmělost*.

12.2 Vypište z výchozího textu přídavné jméno, které je v textu užito ve významu *nemající dost síly bránit se*.

12.3 Vypište z výchozího textu sloveso, které je v textu užito ve významu *být na obtíž, překážet*.

max. 4 body

13 Přiřadte k jednotlivým definicím (13.1–13.4) literární žánr (A–F), který patří na vymezené místo (*****) v definici:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.)

- 13.1 Epický žánr středověké literatury o významných osobnostech církevního života, o jejich činech šířících křesťanství se nazývá *****. _____
- 13.2 Lyrický žánr oslavně ztvárňující námět, jímž bývá významná osobnost, obecný princip či vysoce ceněná vlastnost (moudrost, láska, pravda), se nazývá *****. _____
- 13.3 Rozsáhlá epická veršovaná skladba s pomalým tokem děje a zálibou v epizodách, zobrazující téma války nebo hrdinských činů, se nazývá *****. _____
- 13.4 Žánr avantgardní poezie delšího rozsahu využívající asociací, jehož kompozice se nesoustředí na rozvíjení jednoho tématu, ale je polytematická, se nazývá *****. _____

(Š. Vlašín, *Slovník literární teorie*; L. Lederbuchová, *Průvodce literárním dílem*, upraveno)

- A) óda
- B) epos
- C) pásmo
- D) novela
- E) poema
- F) legenda

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–18

(1) Malé dítě se postupně učí spojovat význam slov a **konkrétní** zvukový obsah (sled hlásek). Poznává svět, zkouší pochopit i prostorové, časové a kauzální vztahy (*kde, kdy, proč?*). Dopouští se při tom mnoha chyb (např. neznámé muže oslovuje *táto* a tím způsobí, že se jeho maminka cítí trapně), své dosavadní představy musí stále zpřesňovat.

(2) Významný je přitom fakt, že dítě se většinou neseťkává s izolovanými zvuky nebo významy, nýbrž s hotovým a velmi složitým systémem, z něhož si zpočátku vybírá nejfrekventovanější jevy. Jazykové jevy posuzuje dítě logicky a svým způsobem správně, přesto často v rozporu se zaběhnutými pravidly. **Originální** zacházení s jazykem („*Maminko, vyhni tu vosu.*“ „*Říká se vyžeň.*“ „*Mami, já už jsem tu vosu vyženil.*“) je průkazným svědectvím o tom, že u dítěte nejde o pouhé mechanické napodobování slyšeného, ale o **pasivní** tvůrčí činnost. Mnoho takových chyb se stává součástí jazyka dospělých z okolí dítěte, v některých případech přecházejí tyto chyby ve formě neologismů i do jazyka celého jazykového společenství.

(3) V období od dvou do pěti let se dítě zařazuje do společenského života, vytváří si základní představy o světě, začíná si také uvědomovat samo sebe. Proces sebepoznávání je **komplikovaný**: o tom svědčí i fakt, že dítě dlouho nepoužívá správně zájmeno *já*. Je to pochopitelné – jak objasnit dvouletému Honzíkovi, že on je *já*, ale ne vždy, často je *ty* nebo jen *Honzík*. Proto o sobě říká „*Honzík de*“ (místo „*já jdu*“). Okolo pěti let dítě zvládne všechny těžkosti a v dalších letech se už jeho jazyk vyvíjí v podstatě jen co do kvantity.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1 bod

14 Která z následujících možností nejlépe vystihuje téma celého výchozího textu?

- A) dětská řeč
- B) tvaroslovné chyby
- C) proces sebepoznávání
- D) komunikace rodičů s dětmi

1 bod

15 Která z následujících možností nabízí vhodnou náhradu za slovo chybně užitá ve výchozím textu?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

- A) místo *pasivní* má být *aktivní*
- B) místo *originální* má být *fádní*
- C) místo *konkrétní* má být *abstraktní*
- D) místo *komplikovaný* má být *triviální*

1 bod

16 Které z následujících tvrzení o souvětí podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Souvětí se skládá ze tří vět, dvě z nich jsou hlavní.
- B) Souvětí se skládá ze čtyř vět, dvě z nich jsou hlavní.
- C) Souvětí se skládá ze tří vět, pouze první z nich je hlavní.
- D) Souvětí se skládá ze čtyř vět, pouze první z nich je hlavní.

max. 2 body

17 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s informacemi obsaženými ve výchozím textu (A), či nikoli (N):

	A	N
17.1 Posledním krokem k ovládnutí jazyka je správné používání zájmena <i>já</i> .	☐	☐
17.2 Dětské neologismy jsou základním zdrojem obohacování národního jazyka.	☐	☐
17.3 Pokud dítě posuzuje jazykové jevy logicky, výsledek vždy odporuje jazykové normě.	☐	☐
17.4 Nesprávným užitím slov může malé dítě způsobit, že se jeho maminka octne v nepříjemné situaci.	☐	☐

max. 2 body

18 Vypište z prvního odstavce výchozího textu tři slovesa, která neobsahují předponu.

Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

3 body

19 Seřadte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

- A) Z nosu mi sletěly brýle a odlétly někam daleko. Vstával jsem pomalu, byl jsem zašpiněn, na ruku jsem měl sedřenou kůži, ale cítil jsem, že se mi nic vážného nestalo. Hmatal jsem po brýlích.
- B) Nikdo z nich nemluvil. Bylo slyšet jen skřípavý hlas: „Vystup, svině, nebo...“ Tramvaj drnčela liduprázdnou ulicí mezi hřbitovní čtvrtí, zastávka byla ještě příliš daleko. Muž do mne opět prudce strčil, když jsem byl na schůdcích. Letěl jsem několik vteřin, pak jsem zakopl a svalil se na dlažbu.
- C) „Vystup, špinavá svině,“ křikl na mne člověk s odznakem na klopě a strčil do mne prudce, až jsem se zapotácel. Rozhlédl jsem se po tramvaji. Lidé se dívali do země, jako by tam hledali peněz, který se zakutálel pod dřevěnou podložku.
- D) Byla pošpiněná, ale její žlutá barva stále ještě svítila do stmívajícího se dne. „Aha,“ řekl člověk, „to smějí dělat?“ „Proč by nesměli,“ řekl jsem. „Sbohem.“
- E) Vtom jsem viděl, že mi je někdo podává. „To je hloupost, skákat na tomhle místě u hřbitova z jedoucích tramvaje. Copak jste se zbláznil? Mohl jste se zabít.“ Nechtělo se mi mluvit, ukázal jsem na hvězdu.

(J. Weil, *Život s hvězdou*, upraveno)

- 19.1 _____
19.2 _____
19.3 _____
19.4 _____
19.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 20–24

Od naší návštěvy pana prezidenta Masaryka ubíhaly roky a tatínek si po celou tu dobu přál ještě jednou si s ním povyprávět, ale nechtěl se mu nijak připomínat, protože věděl, že prezident je zavalen státnickými povinnostmi, a že kdyby každému věnoval nějaký čas, nedělal by po tři sta roků nic jiného, než přijímal na audiencích občany.

Nesetkali se už tedy, ale svým způsobem mu byl tatínek stále poblíž. Vím například, že louskal jeho knihy. A pak taky ta jejich společná záliba: ruské romány!

Jednou mi tatínek řekl: Když čtu Zločin a trest od ***** a bloudím s Raskolnikovem petrohradskými ulicemi, stane se mi, že najednou vidím, jak se někdo k němu přidá, a hnedka ho poznávám, je to Masaryk v té své legionářské furažce, a Raskolnikov se po něm polekaně otáčí, ta vojenská uniforma ho mate, ale starý pán se usmívá, promluvíme si, říká a vede Raskolnikova k lavičce na nábřeží Něvy. Nenápadně se k nim přitočím a naslouchám, jak **mu** náš prezident povídá o touze po nadčlověctví, která rozmílá duši na prach a ze všeho skutečného, co je v člověku, dělá jen kobylence, a že ve skutečnosti jsme velicí právě svou schopností milovat bližního. Ježíš, a ne Napoleon! říká Masaryk Raskolnikovovi, a když se s **ním** po dlouhé promluvě rozloučí a odejde, zůstane Raskolnikov ještě chvíli sedět a pak jde domů. Jeho duše je zachráněna! Ale román je zkaženější. Protože když teď už Raskolnikov nezabije starou lichvářku, co z toho románu zůstane? A tak běžím za panem prezidentem a povídám mu: Vždyť vy jste vlastně románokaz! Kdybyste takhle vlezl do všech románů a takhle si povykládal s dalšími zápornými postavami, co by pak zůstalo ze světové literatury? A oba se tomu smějeme.

Pozn. furažka – čepice se štítkem, součást uniformy

(J. Kratochvíl, *Nesmrtelný příběh*, upraveno)

1 bod

20 Která z následujících možností nejlépe vystihuje obsah tatínkovy promluvy v posledním odstavci výchozího textu?

- A) líčení průběhu jedné historické události
- B) shrnutí obsahu slavného ruského románu
- C) představa vyvolaná při četbě jednoho literárního díla
- D) vzpomínka na seznámení se dvěma slavnými osobnostmi

1 bod

21 Který z následujících tvarů zájmena *on* odkazuje ve výchozím textu k postavě Masaryka?

(Posuzované tvary zájmena jsou ve výchozím textu zvýrazněny.)

- A) ho
- B) mu
- C) ním
- D) něm

1 bod

22 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nejvýrazněji uplatňuje hyperbola neboli nadsázka?

- A) povídá o touze po nadčlověctví
- B) ještě jednou si s ním povyprávět
- C) kdyby každému věnoval nějaký čas
- D) nedělal by po tři sta roků nic jiného

1 bod

23 Které z následujících tvrzení prokazatelně nevyplývá z výchozího textu?

- A) Tatínek považuje Raskolnikova za zápornou postavu.
- B) Tatínek si od pana prezidenta půjčoval výhradně ruské romány.
- C) Prezident Masaryk se alespoň jednou osobně setkal s tatínkem.
- D) Postava pana prezidenta oceňuje schopnost člověka cítit lásku k druhým lidem.

1 bod

24 Spisovatel (1821–1881), jehož příjmení patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu, je považován za zakladatele moderní psychologické prózy. Napište příjmení tohoto spisovatele.

max. 3 body

25 Přiřadte k jednotlivým definicím (25.1–25.3) větu (A–E), v níž tučně vyznačené slovo je příkladem daného druhu částice:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.)

- 25.1 **Přací částice** stojí na začátku věty a vyjadřují přání: např. Kéž by mě Petr pozval do kina. _____
- 25.2 **Modální částice** vyjadřují různou míru jistoty: např. Petr by se určitě přiznal. – Petr by se nejspíš přiznal. _____
- 25.3 **Vytýkací částice** jsou výrazy, které vytýkají jistý člen výpovědi: např. Do konkursu se přihlásil také Petr. (tzn. kromě něho se přihlásili i jiní uchazeči). _____

(Příruční mluvnice češtiny, upraveno)

- A) **Že** jsem se do toho vůbec pouštěl.
- B) **Ať** se ti dnes v noci něco pěkného zdá.
- C) Pronajal jsem si pěkný byt, **jenže** bez koupelny.
- D) **Asi** se spolu nevidíme dříve než po prázdninách.
- E) Smutný film dojal všechny přítomné, **zvláště** mou matku.

max. 2 body

26 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda obsahuje pravopisnou chybu (A), či nikoli (N):

	A	N
26.1 Na východním pobřeží ostrova je možné spatřit ještě panenskou přírodu s písčnými plážemi.	☐	☐
26.2 Podle stejnojmenného románu byl natočen jeden z nejznámějších hororových filmů Osvícení.	☐	☐
26.3 Odpoledne se na pódiu vystřídal nejrozličnější kapely, po setmění celý program spestril skvělý ohňostroj.	☐	☐
26.4 Nechvalně proslulý podnikatel, jehož firmy sídlí po celé republice, byl obviněn z poškozování cizích práv.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27–31

(1) Po opětovném vydání Žákova románu *Konec starých časů* znovu vyšel i druhý díl satirického popisu únorového převratu v Pepově Týnci nad Lesem – *Na úsvitě nové doby*.

Příběh začíná poté, co se na maloměstě rozpoutal až karnevalový řetěz všemožných „revolučních“ dějů. V *Konci starých časů* se **nesmírně** holdovalo alkoholu, i v jeho pokračování se **strašlivě** chlastá, čímž se obě strany – tedy prorevoluční i protirevoluční – vyrovnávají s paradoxními situacemi a radikálními změnami. Už první kapitola románu, zavádějící čtenáře do nacisty vybudovaného kriminálu, v němž však nyní horlivě úřadují rudí komisaři, nenechá nikoho na pochybách, jak to v novém zřízení bude vypadat.

(2) Oproti *Konci starých časů* je zde satira znatelně zarputilejší a našťvanější, přičemž si to Jaroslav Žák s vládnoucím lidem vyřizuje o dost rázněji než v první knize. Větší zařatost však nemá vliv ani na povedený situační humor, ani na vtipné jazykové hrátky s komunistickým newspeakem. Groteskní nadsázka jen zvýrazní zrudné rysy lokálního hašteření o moc. Jedním z hlavních témat je také aktivní odboj, při jehož popisu Žák pokračuje v radostné inspiraci dobrodružnou literaturou, a proto třeba dojde i na pár rvaček, několik výbuchů a jednu pořádnou přestřelku.

(3) Poučný (a podstatně zábavnější) protipól dobových budovatelských románů, v nichž jsou v podstatě totožné dějinné zvraty líčeny z druhé strany – takový je Žákův román *Na úsvitě nové doby*.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1 bod

27 Které z následujících tvrzení je v souladu s informacemi obsaženými ve výchozím textu?

- A) Komunisté uvěznilí obyvatelé Pepova Týnce nad Lesem, kteří kolaborovali s nacisty.
- B) Inspirace dobrodružnou literaturou se v knize *Na úsvitě nové doby* projevuje mimo jiné zařazením akčních scén.
- C) Obyvatelé Pepova Týnce nad Lesem se nadmíru věnují pití alkoholu a tím ohrožují úspěch únorového převratu.
- D) Jaroslav Žák knihou *Na úsvitě nové doby* pokračuje v tradici budovatelských románů, s nimiž má kromě tématu společný i pohled na historické události.

1 bod

28 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje přívlastek postupně rozvíjející?

- A) je zde satira znatelně zarputilejší a našťvanější
- B) druhý díl satirického popisu únorového převratu
- C) nadsázka jen zvýrazní zrudné rysy lokálního hašteření
- D) zařatost však nemá vliv ani na povedený situační humor

29

29.1 Vypište z první části výchozího textu slovo, které vzniklo složením přídavného a podstatného jména.

29.2 Vypište z druhé části výchozího textu příslovce, které má v textu tvar 2. stupně.

1 bod

30 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

- A) Slova *nesmírně* a *strašlivě* se dají skloňovat.
- B) Slova *nesmírně* a *strašlivě* mají stejný kořen.
- C) Slova *nesmírně* a *strašlivě* jsou ve výchozím textu antonymy.
- D) Slova *nesmírně* a *strašlivě* jsou ve výchozím textu synonymy.

1 bod

31 Která z následujících možností nejlépe vystihuje účel výchozího textu?

- A) analyzovat jazykové prostředky užití v knize *Na úsvitě nové doby*
- B) zvýšit prodej knihy *Na úsvitě nové doby* zjevnou manipulací se čtenářem
- C) zhodnotit knihu *Na úsvitě nové doby* a porovnat ji s jiným Žákovým dílem
- D) polemizovat s příznivci Žákova díla a odhalit faktické chyby v knize *Na úsvitě nové doby*

1 bod

32 Ve které z následujících vět je jazyková chyba?

- A) Okolnosti záhadné silvestrovské události byly čím dál tím nejasnější.
- B) Na úzkých silnicích v horách bývají řidiči daleko nejistější než na dálnici.
- C) Pro spravedlivý průběh hry je nutné stanovit co nejednoznačnější pravidla.
- D) Průvodkyně trpělivě snášela stále nejapnější poznámky účastníků prohlídky.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
